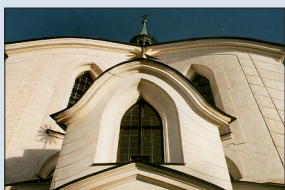

TIPY NA VÝLET

**Poutní kostel
sv. Jana Nepomuckého
na Zelené hoře**

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře představuje vyvrcholení tvorby geniálního architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla, příslušníka již třetí generace italské umělecké rodiny, usazené od 17. století v Praze. Výjimečné hodnoty tohoto poutního kostela vedly k tomu, že v roce 1994 byl zapsán jako první soliterní stavba v českých zemích do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Chrám je postaven na půdorysu ve tvaru pěticípé hvězdy, podle legendy, která praví, že v místě utonutí Jana Nepomuckého se objevila koruna z pěti hvězd. Symbol pěti je realizován v celé stavbě. Do ce-

lého areálu vede pět vchodů, uvnitř chrámu je pět kaplí a pět oltářů. Teď v zimě lze ve všední dny domluvit prohlídku v informačním centru na zdejší zámku. Podmínkou pro doprovod průvodce je ale sestavení alespoň sedmičlenné skupiny. Ale i bez prohlídky interiéru stojí návštěva poutního kostela rozhodně zato. Informační centrum na Zelené hoře: tel. 566 629 152. Otevírací doba: 8 – 16 hod.

Maršovská rychta

První zprávy o rychtě pocházejí až z roku 1550, ovšem proslulost tomuto stavení, které je od roku 1960 hotelem s vyhlášenou kuchyní, dal někdejší šlágr Bábinčin maršovský valčík. Na maršovské rychtě prožili část svého dětství jeho autoři: hudební skladatel Jaroslav Křička a jeho bratr básník Petr. A abychom nezapomněli na někoho z múzou políbených sourozenců, žila tu s nimi i jejich sestra, spisovatelka Pavla.

→ kostel sv. Kunhuty na Vratislavově náměstí. Jeho gotický presbytář pochází ze 14. století. V roce 1801 byl zrušen hřbitov okolo kostela. Nový vzhled dostal kostel v letech 1928 – 1929, kdy byl uvnitř i vně vy-

FOTO: JOSEF HAVEL

Plastika Raněný od Jana Štursy. Vrcholné protiválečné dílo českého sochařství. Bronzová plastika před umělcovým rodným domem byla odhalena roku 1965 jako památník obětím druhé světové války. Sádrový originál z roku 1921 je vystaven v Horácké galerii.

zdoben sgrafity novoměstského rodáka akademického malíře Karla Němce (1879 – 1960).

Pravděpodobně za nadvlády Pernštejnů (brzy po polovině 16. století) byl v Novém Městě postaven nevelký renesanční zámek. Při požáru města v roce 1723 vyhořel a v dalších letech pustl. V roce 1745 byl ale barokně přestavěn a rozšířen. Dnešní podoba zámku je v podstatě z roku 1874, kdy byl upraven v novorenesančním stylu. V zámku dnes sídlí Horácká galerie, jejíž součástí je mimo jiné i unikátní stálá expozice věnovaná lyžařství (viz rámeček).

V roce 1894 byla v Novém Městě zřízena reálka, nová budova pro ni však byla dostavěna až v roce 1901. Dnes je to Gymnázium národního umělce Vincence Makovského.

Nejznámějšími novoměstskými rodáky jsou patrně sochaři Jan Štursa a jeho žák Vincenc Makovský.

JOSEF HAVEL

Na běžkách kolem Nového Města

Nové Město na Moravě a okolí jsou spojeny se běžkami. A dnešní pozvání má spojitost se závodem Zlatá lyže, i když je třeba doporučit vybrat si k vlastní jízdě jiný den nebo se spokojit s rolí diváka. Centrem trati je hotel Ski uprostřed lesa Ochoza. Kolem něj prochází kratší (11 km) modrý a delší (18 km) červený okruh. Delší okruh zdlouhavě prochází Novým Městem a tuto část použijeme jen, přijedeme-li do města hromadnou dopravou. Z Nového Města po místním červeném značení je to ke skihotelu od žel. stanice 4 km a z náměstí 2 km. Od hotelu nabízíme dva okruhy, které lze „dělat“ samostatně nebo absolvovat jako menší a větší kroužek s malíčkým zdvojením na začátku a konci obou z nich. O občerstvení na trase není nouze.

Od hotelu Ski se vydáme do lesa (pozor na rozdělení „místní“ a normální modré značky na počátku) a u koupaliště se dáme vlevo po zelené. V lese mineme Jelení skalku a zvolna stoupáme k rozcestí Pod Ochozou. Opět se dáme vlevo po místní modré a stoupáme na vyhlídku pod Bílou skálou. Sjedeme k místní komunikaci, kterou překročíme, a stoupáme na dohled k Jiřkovicům. Z komunikace, které se chvíli držíme, je nádherný rozhled, až než

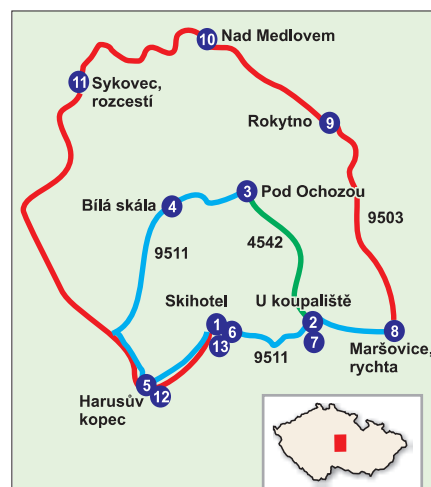
vstoupíme do lesa Harusova kopce s televizní retranslační věží. Odtud vede nepřijemný sestup zpět k hotelu.

Pak se vydáme na druhý – delší – okruh. Opět dojedeme ke koupališti, ale teď pokračujeme po místní modré dál do Maršovic se starou rychtou ze 16. století – dnes hotelem, před nímž je turistický rozcestník. Odtud jde nejprve červená s modrou spolu při místní komunikaci, v druhé polovině nás už jen červená dovede do Rokytne. V obci proslavené výrobou původních lyží je též stará rychta. Cesta zvolna klesá k chatovým osadám na dohled rybníka Medlova a kolem rybníka Sykovce až na okraj Tří Studní. Název mají od tří studánek a Bohuslav Martinů zde vytvořil poemu Otvírání studánek. Dodnes se tak nazývá zvyk jarního čištění studánek. Cesta vede lesem, jeho okrajem a v závěru otevřenou krajínou do Jiřkovic a pak už s prvním okruhem se přes Harusův kopec vrátíme ke hotelu Ski.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Žďárské vrchy, turistická mapa 1:50 000, edice KČT č. 48

TRASA:

Skihote – po místní modré 9511: U koupaliště (1,5) – po zelené 4542: Pod Ochozou (3,5) – po místní modré 9511: Bílá skála (5) – Harusův kopec (7,5) – Skihotel (8,5) – U koupaliště (10) – Maršovice, rychta (11) – po místní červené 9503: Rokytne (13,5) – Nad Medlovem (15,5) – Sykovec, rozcestí (17) – Harusův kopec (22,5) – Skihotel (23,5)